

Laks i øvre del av Salangselva - ungfiskregistrering og drivtelling i 2011

Øyvind Kanstad-Hanssen

Rapport nr.	2012-07	Antall sider -	6
Tittel -	Laks i øvre del av Salangselva - ungfiskregistrering og drivtelling i 2011.		
ISBN-	978-82-8312-028-8		
Forfatter(e) -	Øyvind Kanstad-Hanssen		
Oppdragsgiver -	Eget tilskuddsbasert prosjekt		
Referat:	<p>Høsten 2011 ble det gjennomført ungfiskregistreringer i øvre del av Salangselva. Undersøkelsene viste at det knapt kan påvises laksunger i elva, noe som avviker fra tidligere undersøkelser i elva. Imidlertid var tetthetene av ungfisk av ørret sammenlignbare med tidligere registreringer, og den observerte lave tettheten av laksunger anses derfor å gjenspeile den reelle situasjonen for laks i øvre del av elva. Drivtelling av voksen fisk underbygger denne konklusjonen i og med at det ikke ble registret voksen laks i øvre del av elva. Det ble imidlertid registret sjørret, noe som innebærer at fisk kan passere fisketrappene i elva.</p>		
	Lødingen, juni 2012		
 <p>Ferskvannsbiologen</p> <p>Postadresse : postboks 127 8411 Lødingen</p> <p>Telefon : 75 91 64 22 / 911 09459</p> <p>E-post : ferskvannsbiologen@online.no</p>			

Forord

Denne rapporten inneholder resultatene fra registrering av ungfisktetter i Salangselva på strekningen fra Kistefoss og opp til Bones.

Feltarbeidet ble utført 9 og 28. september 2011 av Vidar Carlsen og Øyvind K Hanssen. Rapporten er i helhet utarbeida av Øyvind K. Hanssen.

Undersøkelsene i Salangselva ble etter avtale med Fiskeforvalter Knut Kristoffersen tatt inn under prosjektet "Drivtelling av gytefisk i lakseførende elver i Troms i 2011" som er finansiert med tilskudd fra Fylkesmannen i Troms. Vi takker for tilskuddet.

Øyvind K. Hanssen
Ferskvannsbiologen AS

Innhold

Forord	2
1 Innledning	3
2 Område- og reguleringsbeskrivelse	3
3 Metode og materiale	3
3.1 Ungfiskregistrering	3
3.2 Gytefisktelling	3
3.3 Materiale	3
4 Resultater	5
4.1 Ungfiskregistrering	5
4.2 Gytefiskregistrering	5
5 Diskusjon	6
6. Litteratur	6

1 Innledning

Laks ble i årene 1992-1998 aktivt flytta opp i øvre del av vassdraget i forsøk på etablere laks ovenfor laksetrappene (Kristoffersen 2005). For å undersøke om laksen har etablert seg ovenfor laksetrappene, enten gjennom oppflytta fisk eller naturlig oppvandret laks, har det blitt gjennomført ungfiskregistreringer i øvre del av Salangselva i årene 1996 og 1998 i regi av Fylkesmannen og i 2000, 2003 og 2006 i regi av NINA.

I 2011 gjennomførte Ferskvannsbiologen As gjennom tilskudd fra Fylkesmannen oppfølgende undersøkelser basert på ungfiskregistreringer og drivtelling av gytefisk av laks og sjørret.

2 Områdebeskrivelse

Salangsvassdraget ligger i kommunene Bardu og Salangen, og har utspring i fjellområdene mot Sverige. Ovenfor laksetrappene i Langfossene, Kistefossen og Hellefossen kan anadrom fisk vandre om lag 25 km oppover elva til Bones, men Storfossen 2 km nedenfor Bones anses som vanskelig å passere. I nedre del av vassdraget er det bestander av laks, sjørret og sjørøye, samt stasjonære bestander av ørret, røye stingsild. Det er også ål i vassdraget.

3 Metode og materiale

3.1 Ungfiskregistrering

Tetthetsregistreringene av ungfisk utføres med elektrisk fiskeapparat (prod. Terik AS). Hver lokalitet ble fiska en gang, og fisket ble utført 9. og 28. september. All fisk artsbestemmes og lengdemåles (naturlig lengde og gaffellengde) og settes tilbake i elva igjen.

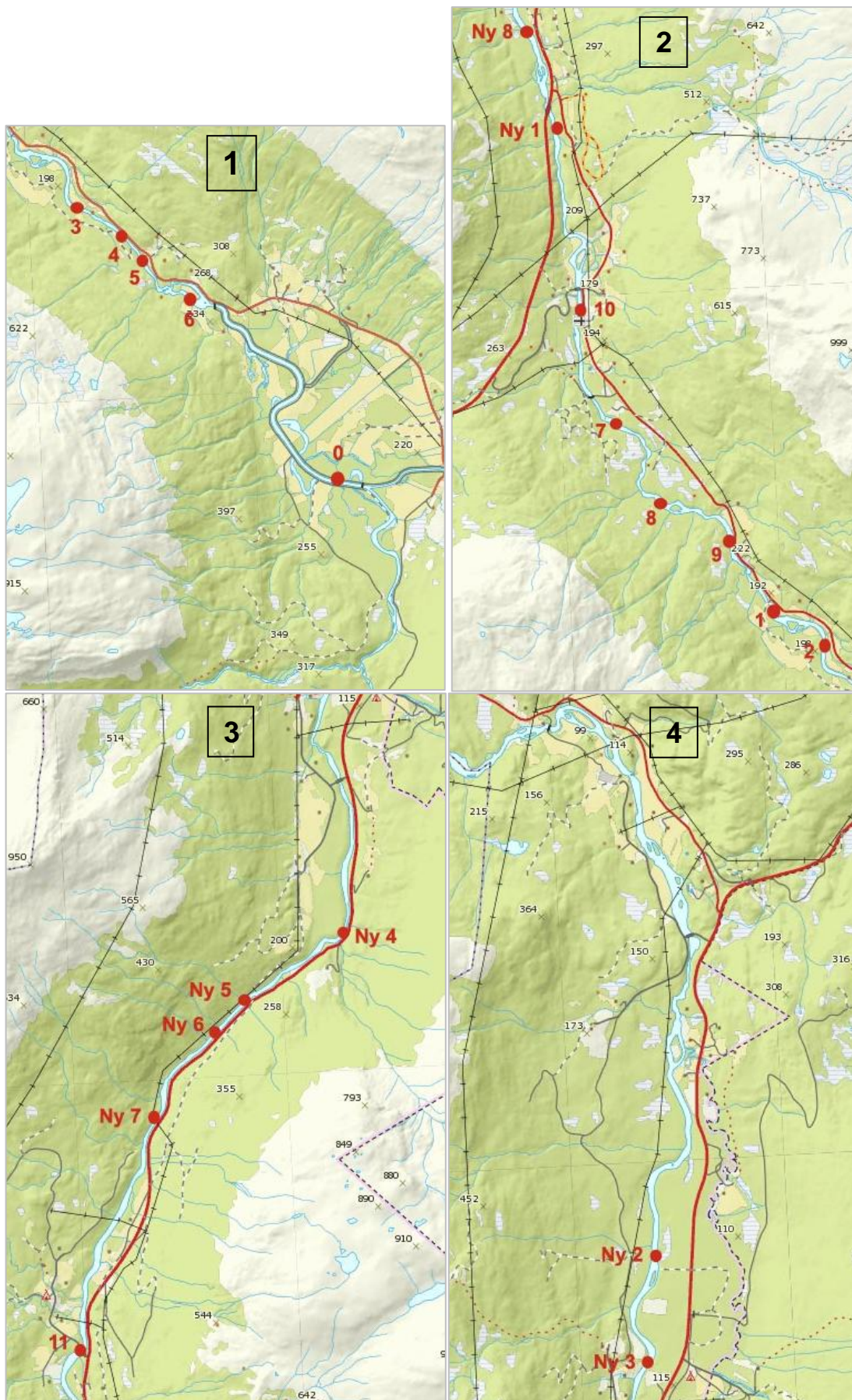
Lokaliteter fremgår av figur 1, og lokalitetene i øvre halvdel av undersøkt strekning ble valgt i hht til tidligere undersøkelser (Rikardsen 2007). I nedre del av undersøkt strekning ble ny lokaliteter lagt ut på grunn av manglende kartgrunnlag for lokalisering av gamle lokaliteter.

3.2 Gytefisketelling

Registrering av gytefisk ble utført ved overflatedriv (snorkling) 28. september på strekningen fra Storfossen til Lundamo. Elva ble svømt av en person, og med sikt på 8-12 m var dekningen god. Et kort parti av elva (ca 1km) nederst var litt for bredt til en teller, men det udekte arealet var primært områder med vanddyp under 20-30 cm.. Drivteller er utstyrt med en skriveplate i ekstrudert polystyren i A5 format festa til armen med en strikk, og noterer ned observasjoner etter behov og knytter disse til et kart festet på baksiden av skriveplata. Laks og sjørret klassifiseres i grupper etter kroppsstørrelse. For laks benyttes kategoriene smålaks, mellomlaks og storlaks. Laksen kategoriseres som hann- og hunnfisk, og i tillegg skilles det mellom laks med typiske morfologiske oppdretts- og villfiskkarakterer. Ørreten kategoriseres i < 1 kg, 1-3 kg, 3-7 kg og > 7 kg. Andel umoden sjørret forsøkes registrert. Antall sjørøye registreres også.

3.3 Materiale

Det ble totalt registrert 158 ungfisk, fordelt på 1 laksunge, 154 ørret og 1 røye under elektrofiske.

Figur 1 Kart over øvre del av Salangselva med markering for lokaliteter benytta ved elektrofiske. Kartene er nummerert ovenfra og nedover elva.

4 Resultater

4.1 Ungfiskregistreringer

Det ble kun registrert en laksunge under elektrofiske høsten 2011. Denne ble registrert på lokaliteten "Ny 7" som ligger midt mellom gammel lokalitet 11 og 12.

Det ble registrert lave men jevne tettheter av ungfisk av ørret langs hele den undersøkte delen av elva. Det ble registrert årsyngel (0+) på de fleste lokalitetene, og de største fiskene fanga under elektrofiske var 14-15 cm. Dette tilsvarer trolig fisk med alder 3+/4+.

Det samla antall ungfisk av ørret som ble registrert tilsvarte en tetthet på 3,13 ørret/100 m² (empirisk tetthet). Tilsvarende var tettheten i 2006 2,78 ørret/100 m² (Rikardsen 2007).

Tabell 1 Antall ungfisk registrert ved elektrofiske i øvre del av Salangselva høsten 2011. Lokalitetene er rangert fra øverst til nederst i elva.

Lokalitet	Areal (m ²)	Laks			Ørret			Røye	Tetthet (Laks/100 m ²)
		0+	1+	>1+	0+	1+	>1+		
0	200					1	2	1	
6	175						8		
5	200						6		
4	200						5		
3	150				5	2	6		
2	150				1	1	1		
1	200				4	1	3		
9	150				4	5	4		
8	50				1	3	1		
7	150					3	5		
10	200				2	2	6		
Ny 1	300				1	1	4		
Ny 8	150					2	3		
11	200				2	4	6		
Ny 7	200			1	2	5	6		
Ny 6	150					2	10		
Ny 5	300				2	1	5		
Ny 4	200				1	1	5		
Ny 3	300				1	3	4		
Ny 2	250				1	2			
Totalt	3870			1	27	39	90	1	-

4.2 Gytedefiskregistrering

Det ble ikke observert voksen laks i øvred del av Salangselva under drivtelling høsten 2011. Det ble observert 25 ørret/sjørret større enn 0,5 kg, hvorav 6 var under ett kg, 16 var mellom 1-3 kg og 3 var større enn 3 kg. De fleste ørretene ble observert mellom Rognli og Tverrelvmoen, eller mellom elfiskelokalitet "ny 1" og "7" (jfr. figur 1).

5 Diskusjon

Undersøkelsene i øvre del av Salangselva høsten 2011 viste at laks nå i svært liten grad utnytter denne delen av elva. Fangsten av kun en laksunge på et overfisket areal som nærmer seg 4.000 m² tilsier at det i dag kun forekommer sporadisk gyting av laks ovenfor laksetrappene. Det ble ikke observert voksen laks under drivtelling av elva, men registreringa av 25 sjøørret tilsier at fisketrappene i alle fall fungerer for sjøørret.

Forrige undersøkelse i elva i 2006 påviste flere årsklasser av laksunger, men ikke årsyngel. (Rikardsen 2007). Dette resultatet indikerer at allerede i 2006 var det trolig ikke årvisst gyting i øvre del av elva. Under fisket i elva i 2006 ble det observert hoppende laks opp ved Storfossen, noe som kan tilsa at det var gyteaktivitet i 2006. Avkom fra en gyting i 2006 ville vært 4+ i 2011, og gitt den lave fisketettheten i elva er det rimelig å anta at smoltalderen for laks er mellom 3 og 4 år. Med andre ord vil det være som forventa at vi ikke påviste 4+ i 2011. Imidlertid tilsier mangelen på laksunger i elva i 2011 at det kun har forkommet sporadisk gyting etter 2006. Den ene laksungen som ble fanga var en 1+, altså avkom fra gyting i 2007.

Tettheten av ørret var svært lik i 2011 og 2006, samsvar mellom de lave observerte ungfisketetthetene av ørret og mengden observert gytefisk av ørret i elva. Samsvar mellom undersøkelsene med hensyn til ørret tilsier også at vår manglende fangst av laksunger er uttrykk for den faktiske bestandssituasjonen for laks ovenfor fisketrappene.

6 Litteratur

Kristoffersen, K. 2005. Laks i Salangsvassdraget - et forsøk på å berge en trua laksebestand. Notat - Fylkesmannen i Troms, Miljøvern avdelingen 10 s.

Rikardsen, A. 2007. Tetthetsestimering av laksunger i øvredel av Salangselva, 2006. Notat - NINA, 11 s.